

Dr LÁSZLÓ MIHÁLY
NYILVÁNOS FŐGIMNÁZIUMA
ÉS
NEVELŐINTÉZETE.

ÉRTESÍTŐ AZ 1916/1917. TANÉVRŐL.

KÖZLI

Dr LÁSZLÓ MIHÁLY

M. KIR. UDV. TANÁCSOS,
INTÉZETTULAJDONOS ÉS IGAZGATÓ.

XXXIX. ÉVFOLYAM.

BUDAPEST.

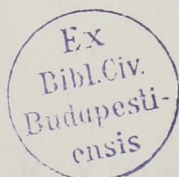
FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

1917.

1986.
2012

B 373/29
19032
B/1889

A t. közönséghez.

A jövő tanévvel intézetem, melynek nyilvánossági joga van, negyvenedik évfolyamába lép. Az évről=évre növekedő pártolás, melyben a szülők és gyámok bizalma folytán részesült, eléggé bizonyítja, hogy megfelelt a várakozásnak. Ezen idő alatt minden törekvésem az volt, hogy az intézetet, nem kimélve semmi fáradságot és költséget, oly karba helyezzem, a mely a tanítás és nevelés igényeinek tökéletesen megfelel, és sikerült is az intézetnek oly palotát emelni, a milyen az országban nyilvános magánintézetnek még nincs.

Az intézet növendékeinek szellemi kiképeztetése és erkölcsi nemesbítése e tanévben öröndetes eredményt mutat föl.

A tanítás mellett nem tévesztettem szem elől a nemzeties és valláserkölcsi irányt, a melyre az ifjak nevelése alapítva van, hogy ne csak mint tudományosan képzett, hanem mint hazafias szellemű és erkölcsileg nevelt ifjak léphessenek az életbe.

A meglevő gazdag természetrajzi és természettani gyűjteményeket, a melyek a kellő tanításhoz szükségesek és lehetővé teszik a szemléleti tárgyak sikeres előadását, a lefolyt évben is gyarapítottam. A múzeum egy 7000 példányból álló tudományosan rendezett rovargyűjteményből, mely ritkítja párját, egy a Dana rendszere szerint felállított ásvány-gyűjtemény-

ből, valamint egy kisebb kőzet=gyűjteményből áll; továbbá egy meglehetősen gazdag csiga= és kagyló=gyűjteményt (szárazföldi, édes= és sósvízi) s a gerincesek illusztrációjára főként szükséges tömött állatokat s csontvázakat tartalmaz. A természet= tani gyűjtemény szintén megfelel az előadás követelményeinek.

A könyvtár, mely a világirodalomnak az ifjak szellemi erejét meg nem haladó minden jelesebb termékét magában foglalja, — az igazgató folytonos felügyelete és útmutatása mellett, — a növendékeknek rendelkezésére áll.

A tanügy és nevelés terén tett törekvéseim után önérzettel mondhatom, hogy az intézet a nevelés és a tanítás szempontjából a mai kor kívánatainak teljesen megfelel. S hogy sikerült is a hazai tanügy művelői, pártolói és a nagyközönség elismerését kivívni, bizonyítja azon elismerés és bizalom is, hogy a nagyméltóságú vallás= és közoktatásügyi minisztérium ezen középiskolát a főgimnáziumra állandó nyilvánossági és érettségi joggal, illetőleg államérvényes bizonyítványok kiállításával ruházta föl.

A jelzett irányban fog az intézet továbbra is haladni, s a remény, hogy a t. közönség fokozódó támogatása e nemes törekvésünknel nem fog hiányozni, emeli önérzetünket s arra ösztönöz, hogy a hazai nevelés= és oktatásügy terén kétszerezett erővel fáradozzunk.

Dr. László Mihály,

intézettulajdonos és igazgató.

AZ INTÉZET ÉPÜLETE.

A Lipótváros palotás részében, nem messze az új országháztól, a kereskedelmi akadémia, az V. kerületi állami főreáliskola, a kir. főgimnázium, a törvényszék, s a kultuszminisztérium palotáitól, egy olasz renaissance-stilben épített diszes palota vonja magára figyelmünket.

A Hold-utca ez az épülete már külsejével is elárulja, hogy a nemzeti közoktatás csarnoka. Homlokzatán a következő felirat olvasható:

NEVELŐINTÉZET.

NYILVÁNOS FŐGIMNÁZIUM.

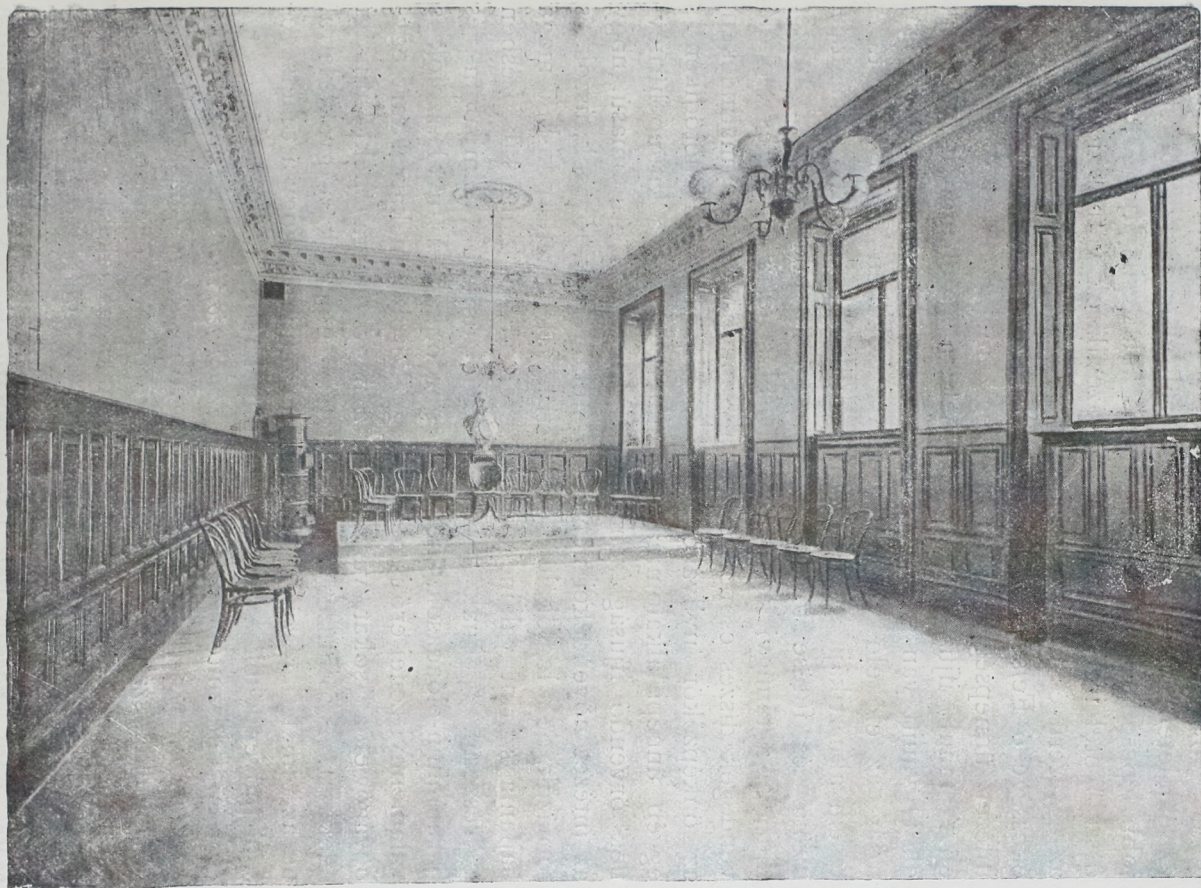
Az intézet hold-utcai palotája *kizárólagosan* az intézet céljaira épülvén, kényelmes beosztásával, mintaszerű berendezésével, magas, napvilágos termeivel minden tekintetben megfelel a nevelés külső követelményeinek.

Az épület tiszta olasz renaissance-ban a modern építészet és technika valóságos mesterműve. Az emeletekre két főlépcső vezet karstmárványból, egyik az igazgatósághoz, másik az intézet tantermeibe, a lakosztályokba és az oszlopsoros, nyitott korridorokra, melyek nagy méreteikkel házi sétákra felette alkalmasak.

Az 1502 m² telekből 575 m² a beépített terület, 927 m² terület pedig be van fásítva, bokrokkal szegélyezve, virággruppokkal, széles pázsitkockákkal tarkítva, kényelmes utakkal átszegve, hogy szabad időben a növendékek e tágas és tiszta udvarban, illetőleg kertben jó levegőn s teljes kedvvel mozoghassanak.

AZ INTÉZET ÉPÜLETE.

DÍSZTEREM.

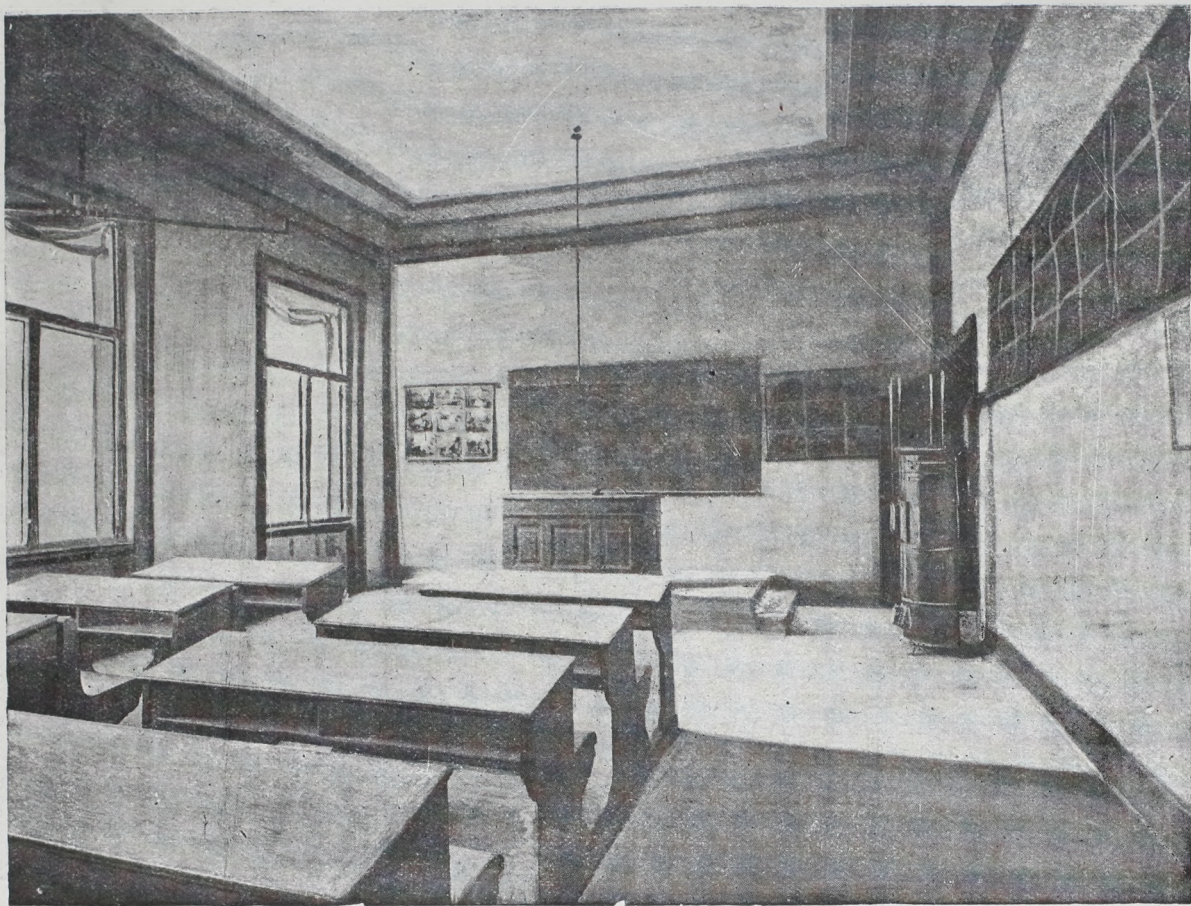
A háromemeletes palotát az utcai részről ötvenhárom ablak világítja.

A *diszterem*, egészen józan architekturai logikával, nem az emeleten, hanem földszint terül el és pedig közvetlenül a jobb lépcsőház tövében. Öt kettős ablak világítja. A téli saison összejöveteleire hatalmas ötágú gázcsillárok vetnek derült fényt az egyszerű és nemes eleganciától ragyogó diszteremben. Főekessége ő Felsője a király mellszobra, mely minden hazafias intézeti ünnepség alkalmával a legkiemelkedőbb helyet foglalja el. A tanuló ifjuság ének- és zenekara a dobogón helyezkedik el. Ugyanitt van a felolvasók és szavalók asztala is. A hallgatóság az előkelő vendégekkel nádszékeken foglal helyet. A terem akusztikája kifogástalan, ventillációja páratlan, világítása kitűnő és fűtése tökéletes. Itt szokott találkozni az intézet ifjusága, a tanügyi kormány képviselősege, a szülők és előkelő vendégek díszes csoportja a király-ünnepségeken, a matinéeken, az önképzőkör nyilvános ülésein, március tizenötödikén s egyéb ünnepi alkalommal. Itt mutatkozik be a kitűnő hírnévnek örvendő ifjúsági zenekar és énekkar. Köztudomású, hogy az intézet növendékei nemcsak kitűnő vívók, lovasok, úszók és tornázók, de a legtokéletesebb testi nevelés mellett ki-ki a maga hajlama szerint valamely hangszeren alapos zenei kiképzésben is részesül. Vannak a matinéeken zongora-, cimbalom- és harmónium-előadások, hegedű-, gordonka- és fuvola-szólók s valamennyi zenei erő ismét jól begyakorolt zenekarral tart egybevigó előadásokat, vagy kíséri a négy hangra éneklő ifjúsági énekkart. Az intézet zenei oktatása nemcsak a gyakorlatra, de az elméleti részre is kiterjed, ugyannyira, hogy a tehetségesebb növendékek a zeneszerzés elméletében is jártasak.

A földszinten van még a *laboratorium*, a *múzeum*, a *rajzterem*, egy *játszóterem* a nagyobb, s egy másik a kisebb növendékek számára, továbbá két kertre nyíló terem az intézet esetleges betegeinek fölvetelére s a kapus lakása.

A *rajzterem* jobbkéz elé eső erős oldalvilágítással van el látva. A kényelmes padok és asztalok a szabályosan fejlődő testet nem erőszakolják kényszerhelyzetre. A terem egyuttal vízvezetékkel is föl van szerelve.

Az első emelet utcai részén találjuk az *igazgatóság* lak-

TANTEREM.

osztályának hivatalos és magánhelyiségeit, s az udvari részen a 10 m. hosszú s 6 m. széles nagy *ebédlőtermet*, a hol az intézeti növendékek az igazgató jelenlétében, a nevelők felügyelete alatt költik el kétszer fölszolgált reggelijöket, déli és esti ebédjöket és oszonnájokat. A növendékek reggelire kávé és süteményt, tíz órára kenyeret, ebédre levest, húst mártással, főzeléket sülttel vagy tésztát, öt órakor oszonnát, estebédre pedig pecsenyét és tésztát kapnak.

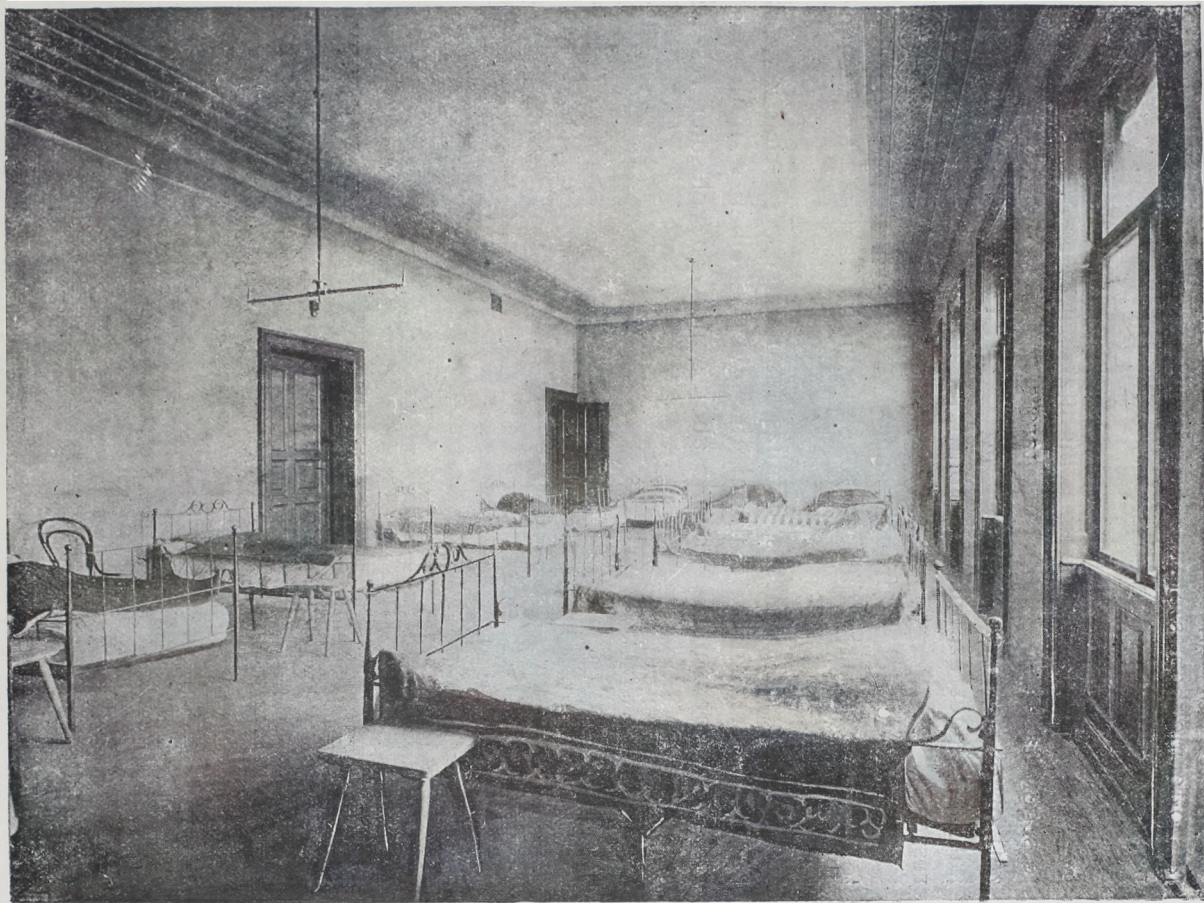
A második emeletet kizárólag az *osztálytermek* foglalják el. Nyolc ilyen osztály-terem sorakozik itt egymásután, három előszobával, s egy tanári helyiséggel. Az összes tantermet kitűnő világítás, czélszerű ventillálás és fűtés, továbbá a legmodernebb szerkezetű padokkal való felszerelés teszi kifogástalanokká. Jellemző a tantermekre nézve még az, hogy nincsenek bennök ruhafogasok. Az esős időkben vízgőzt és párakat terjesztő esernyőket, felsőkabátokat és kalapokat ugyanis a tanuló ifjuság a tantermek előszobáiban helyezi el, a mi egészségtani szempontból igen üdvös intézkedés.

A harmadik emeleten a 31 m. hosszú utcai részt három nagy, tágas és szellős háló-terem foglalja el. A negyedik háló-terem az udvar felé a kertre néz, ennek hossza 10 m., szélessége pedig 6 m. A hálóterem mellett három fürdőszoba van a legmodernebb igényeknek megfelelően-berendezve, meleg, langyos és hideg fürdőkkel, zuhanyokkal, mosdóasztalokkal.

A magas és világos souterrain-helyiségek egyik oldalán vannak a vívó- és torna-termek, a másik oldalon pedig a háztartáshoz tartozó helyiségek, honnan a tüzelőanyagot s a házi szükségleteket felhúzó-gépek szállítják az emeletekre.

Az amerikai parkettel burkolt összes tanintézeti helyiségeket kitűnő ventillátorok látják el üde levegővel, s a legújabb szerkezetű Meidinger-kályhák egyenletes melegséggel. A budai hegyek felől mindig jó friss légáramlatot kap az intézet, mely előtt néhány lépésnyire a villamos vasutak állomáshelyei szüntetik meg a főváros legnagyobb távolságait.

A folytonos felügyelet alatt álló tanulók mindig nevelőik társaságában vannak, mihelyt a tantermeket elhagyják. A tanulók előadási napokon már 5½ órakor kelnek, ima után nyolcig tanulnak, reggeli után egyig előadásokat hallgatnak, ebéd után

HÁLÓTEREM.

háromig szünetelnek, ötig azután ismét előadásokon vannak; uzsonna után hatig sétálnak, azután nyolcig tanulnak, estebéd után kilencig, legfőljebb 9¹/₂ óráig az olvasó-, a társalgó- s a játszó-termekben szórakoznak. Lefekvéskor ismét ima, vasárnaponkint pedig isteni tisztelet testületileg.

A nagyobb növendékek a tudományos és szépirodalmi gyűléseket, az országházat, a kiállításokat, s a főváros nevezetességeit tanáraik és nevelőik társaságában látogatják. Az intézeti orvos hetenkint többször megvizsgálja az egészségi állapotokat, a beteget azonnal elkülöníti, s a leggondosabb orvoslásban részesíti.

A növendékek francia, angol és német nyelvű hallgatói folytonosan gyakorolják és tökéletesbítik magukat az idegen nyelvekben.

A vallásos-erkölcsös, hazafias, tudományos és férfias képzés barátai nem fognak csalódni, ha gyermekeiket e nyilvános magán-főgimnáziumba hozzák, ahol gondos nevelésben részesülnek.

EBÉDLŐ-TEREM.

ADATOK AZ 1916/1917. TANÉV TÖRTÉNETÉHEZ.

Az 1916/1917 tanévben nemzetünk történetére kiható események következtek egymásután. 1916. nov. 21-én hosszú, dicsőséges, de végül a háború borzalmas viharától megtört élet után I. Ferencz József királyunk elköltözött az élők sorából. A halhatatlan fejedelemnek leróttuk a gyász és kegyelet adóját. Az önképzőkör ugyanis magas színvonalú gyászünnepélyt rendezett, melyen elhunyt uralkodónk áldásos működésének jelentőségét, fenkölt jellemét dr. TAKÁTS GYÖRGY, az intézet történettanára mély érzéstől áthatott (alább közölt) beszédben méltatta.

A mily igaz fájdalommal tette le ifjúságunk a koszorút I. Ferencz József ravatalára, oly odaadó lelkesedéssel ünnepelte utódjának, IV. Károlynak trónraléptét. Intézetünk tanári kara és növendékei testületileg jelentek meg az 1916 decz. 30-án lefolyt koronázás felejthetetlenül fényes ünnepségén.

Az itt nyert mély benyomások hatása alatt tartott önképzőköri ünnepélyen ifjúságunk rajongó szeretettel fejezte ki a fiatal királyi pár iránt érzett hű ragaszkodását; ez alkalommal is dr. TAKÁTS GYÖRGY tanár fejtegette lendületes beszédben a koronázás jelentőségét.

Még egy másik örvendetes eseményből is kivette részét intézetünk. Az idei tanévben ünnepelte ruttkai dr. ERŐDI-HARACH BÉLA udv. tan. tankerületünk főigazgatója, főigazgatói működésének negyedszázados évfordulóját. A tanári testület, élén az igazgatóval meleg érzéssel üdvözölte e ritka jubileum alkalmából szeretett főnökét, kinek pædagogiai tapasztalatokban gazdag működése és számtalanszor megnyilvánult kiváló jóindulata a mi intézetünk fejlődésére is termékenyítő hatással volt. A főigazgató benső hálaérzetből fakadó és a tanári munka igazi meg-

becsülésére valló meleg szavakkal köszönte meg az ovációt az intézet tanári testületének. Hasonló melegséggel üdvözlöttük Ő Méltóságát abból az öröndetes alkalomból is, hogy Ő Felsege a közoktatásügy terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül a magyar nemességgel tüntette ki.

Egyébként a háborús viszonyok nehézségeivel az idei tanévben is meg kellett küzdenünk, de megnyugtató körülmény, hogy a tanév intézetünkben a rendes időben kezdődött és fennakadás nélkül folyt az iskolaévnék a miniszteri rendelet által május 26-ára kitűzött befejezéséig.

Az idén is számos tanulót szólított el a felsőbb osztályokból a haza védelmének kötelessége az iskola padjaiból; ezekre nézve a vallás- és közoktatásügyi miniszterium úgy intézkedett, hogy félévi értesítői érdemjegyeik alapján bevonulásuk előtt osztálybizonyítványt nyertek.

A VIII. oszt., illetve 1899. évfolyamú VII. oszt. besorozott tanulókra nézve külön intézkedések történtek, melyekről az érettségi vizsgálatokra vonatkozó fejezetben történik említés.

Az idei tanév folyamán az V. hadikölcsön jegyzéséből is hazafias lelkesedéssel vette ki részét úgy tanári testületünk, mely az igazgatóval együtt 23600 koronát jegyzett, mint a tanulóifjúság, melynek jegyzése szüleiével és hozzátartozóiéval együtt az intézet buzgó propagandájának hatása alatt összesen 412.950 koronára rugott.

A hadi-jótekonyság minden ágában szintén termékeny talajra talált fogékony ifjúságunknál: a katonák karácsonyára 206 kor., a hadisírok gondozására 30 kor., egyéb jótekonny célokra 486 kor. gyűlt össze.

FERENC JÓZSEF KIRÁLYUNK EMLÉKEZETE.

Megdicsőült királyunk temetése napján tartott iskolai gyászünnepélyen

elmondta :

dr. TAKÁTS GYÖRGY.

Kedves fiatal barátaim!

Még néhány óra, s szeretett jó öreg királyunk, akinek *lelke* immár napok óta az örökkévalóság lakója, *testileg* is megtér őseihez s ezzel nemes alakja végképen a világtörténelembe lép. Hajlott kora miatt el kellett készülvén lennünk, hogy a természet örök törvénye rajta is végrehajtja kérlelhetetlen követelését, de a végső katasztrófa mégis oly hirtelen következett be, hogy elmulása a nemzet minden egyes tagját szíve mélyéig megrendítette. Egy barátságtalan novembervégi reggelen gyászpompába öltözött Budapest, s elterjedt a lesújtó hír: meghalt a király. . .

De, kedves tanulóifjúság, a halállal azért még nincs min-
dennek vége. A történelem arra tanít bennünket, hogy akik életüket mások javára szentelték, azoknak a halála nem megsemmisülés, hanem az örökkévalóság kezdete. Nemcsak lelkük él tovább, hanem *emlékük* is fennmarad a hálás utódok szívében örökre.

Megdicsőült királyunk nemes alakja már most, a ravatal félhomályában is hatalmas, nagyszabású arányaival bontakozik ki szemeink előtt. *Kora* szinte már a pátriárkák életkorát közelíti meg; uralkodásának *időtartama* pedig a világtörténelem egyik legnevezetesebb időszaka. A kezdetén még a hűbériség vonaglásait látjuk, a végén pedig már a modern állami élet

vérkeringése lüktet. Az a kor volt ez, amikor a francia forradalom eszméi, óriási lendülettel kezdték meg európai körútjukat, s a forradalom tanulságait minden országban értékesíteni kellett. Legkevésbé voltak erre hajlandók abban a birodalomban, amelynek a kormányát 1848 dec. 2-án Ferenc József ifjú vállaira helyezték.

68 esztendeig uralkodott. A kezdetén a forradalom vihara süvitett végig egész Európán; a végén már 2 év óta tombol a legszörnyűbb világháború, amit valaha emberek vívtak, s amelynek a kitörését minden erejéből meggátolni törekedett. A gondviselés nem engedte meg, hogy ennek a végét, fegyvereinek reméljük a jó Istentől, hogy győzelmét, dicsőségét megérje.

Hosszú uralkodásának mesgyéit nagy veszteségek és még sokkal nagyobb sorscsapások határolják. Egész élete úgyszólván szakadatlan láncolata a megpróbáltatásoknak. Tövises pályafutása sokszor hasonlatos a görög tragédiák hőseiéhez, anélkül, hogy azok vétkeiben is részes volna. Mert ami könnyet életében fakasztott, az *mások hibájából* történt, de ami áldást árasztott, annak forrása az ő szívében volt. Alig, hogy uralomra kerül, a viszonyokat nem ismerő uralkodó gonosz tanácsadói borzalmasságokat követnek el, amelyekért a közvélemény őt, a gyermekifjút teszi felelőssé. Kormányá és hadvezérei hibájából hadjáratokat veszít el, tartományokról kell lemondania. Elveszti Lombardiát, Velencét, ki kell lépnie a német szövetségből. Ifjú öccse Miksa főherceg szörnyű véget ér Mexikóban; egyetlen fiát, élete örömét és büszkeségét, Magyarország reménységét, legszebb férfikorában ragadja el a halál; felesége, a mi hőn szeretett Erzsébet királynénk idegen földön, gyilkos merénylő töréstől csuklik össze. És a király — bár szívét marcangolja a fájdalom — némán tűri a sorscsapásokat s miként az Istenfélő Jób, vallásos hitében keres vigasztalást: az Isten adta, az Isten elvette.

Uralkodásának kezdete történetünk legszomorúbb korszaka volt. De csak addig, míg neveltetésének és környezetének a hatása alatt állott. Mihelyt a saját szemeivel látott, a saját szívével érzett, minden megváltozott. Amint nemzetünkkel megismerték, meg is szerették egymást. A kiegyezés nemcsak

Deák Ferencnek, hanem a királynak a műve is volt. És amit ebben vállalt, az férfias szótartással *állotta* is mindvégig. Sohasem volt környezet, mely minket magyarokat jobban gyűlölt volna, mint az, amely kezdetben Ferenc Józsefet körülvette; és hogy ebből aránylag rövid idő alatt ki tudta magát ragadni, az az ő nagyszabású, önálló egyéniségének bizonyítéka. Az 1867. évi koronázás boldogabb korszakot jelent hazánk történetében. Addig léteért küzdött nemzetünk, azontúl gyarapodásáért dolgozik.

Mint uralkodónak is, mint embernek is, fölemelő, imponáló tulajdonságai voltak. Neveltetése és családi hagyományai dacára sohasem gátolta meg a modern állami élet követelményeinek az érvényesülését. A *hagyomány* és a *haladás* érdekeit fejedelmi tapintattal tudta mindenkor összeegyeztetni. Miért? Mert uralkodói *kötelessége* mindig le tudta győzni egyéni *érzelmeit*. És itt megint meghatóan szép lelki vonásra találunk nála: hogy ő, aki a saját érzelmeit annyira el tudta hallgattatni, családja tagjainak érzelmi kívánságai előtt ahol csak lehetett, minden akadályt atyai szeretettel háritott el. Fejedelemtársaival szemben mint szövetséges hű, mint barát önfeláldozó volt.

Voltak közéletünkben események, ahol megjelenése és szava *programot* jelentett. Az 1878-iki szegedi árvíz-katasztrófa idején kimondta a fejedelmi szót: «Szeged szebb lesz, mint volt!» A nemzet hitt a fejedelmi szóban, és hite valóra vált. A «Viribus unitus» és a «Bizalmam az ősi erénybe» Ferenc József királynak szinte *ércbe vésett monumentumai* voltak már életében is.

Mint ember a kötelességteljesítésnek, a lelkiismeretes munka emberének, a pontosságnak klasszikus mintaképe volt. Sohasem mulasztott és sohasem késett. Róla is el lehet mondani, amit Carlyle mondott Nagy Frigyesről: «Like the stars, always steady at his worck». (Örök tevékenységben, mint a csillagok.) A kelő nap, sőt gyakran már a pirkadó hajnal íróasztala mellett találta, s az est beálltával onnan tért nyugalomra. Mult kedden este — fájdalom — immár a végsőre. Az utolsó napsugár, amelyen bágyadt tekintete révedezett, hőiesen harcoló magyar katonáit tükrözte szemeibe.

Ausztria többször látta falai közt mint mi, de mi tovább

fogjuk emlegetni, mert *hazánknak egész mai rendszere az Ő emlékével van összefonódva*. Hazánk történetének egy kor-
szakában sem haladt akkorát, mint az Ő uralkodása alatt. Azért
állunk fájdalmas szívvel ravatala körül és kérjük a Mindenhatót,
hogy Megdicsőült királyunkat kárpótolja a másvilágon Mennyei
boldogsággal azért a sok szenvedésért, ami neki itt a földön
osztályrészül jutott. Fűzzük mi is a magunk imádságát a millióké-
hoz: «Nyugodjék békével!»

ISKOLÁNK ÉS A HÁBORÚ.

Az immár közel három év óta dúló rettenetes világháború természetszerűleg intézetünk életében is éreztette hatását. A tanítás a háború kitörése óta normális keretekben folyt ugyan tovább, amennyiben

az intézet épülete,

melyben a gimnáziummal kapcsolatos internátus is el van helyezve, a háború folyamán soha nem volt katonai célokra lefoglalva és így az iskola saját otthonában, a megszokott mederben és a rendes délelőtti tanórák alatt fejthette ki működését.

Az intézet tanári kara

sem szenvedett lényegesebb változást, ennél fogva óraredukciókra sem volt szükség. E kedvező körülménynek köszönhető, hogy — bár a vall. és közokt. minisztérium rendelkezése szerint a jelen tanév május 26-án ért véget, a tanítás e tanév folyamán intézetünkben a rendes mértéken felül nem szünetelt.

A világtörténelmi jelentőségű események visszhangra találtak úgyszólván valamennyi tárgy előadásaiban. Különösen a történelem tanárai nem mulasztottak el egyetlen alkalmat sem, hogy rá ne mutassanak nemzetünk multjának ismertetésével kapcsolatban immár újból ránk kényszerített nehéz küzdelemünk jelentőségére, a magyar nemzetnek dicső szerepére az európai kultúra védelmezésében. Ezenkívül úgy ők, mint a tanári kar többi tagjai is minden egyes győzelmünk örömhírére meleg szavakkal méltatták vitéz katonáink hősi önfeláldozását, ifjaink fogékony lelkében erősítve a hazaszeretet legdrágább érzelmét.

•

Ezen lelkes buzditások támogatására és az üdvös tanítások mélyítésére szolgáltak azok az iskolai dolgozatok is, melyek a háború eszméjével vagy eseményeivel voltak vonatkozásban (pl. Kölcsey Paraenesisének hazafias eszméi. A magyar nemzet, mint a művelt nyugat védőbástyája). A latin írásbeli dolgozatok tárgyául is a felsőbb osztályokban különböző auctorokból vett háborús tárgyú vagy hazafias érzést kifejező részletek szerepeltek.

Az igazgató és a tanári kar több tagja egyúttal tettekben is példát adott az ifjúságnak hazafias cselekedetekre. Tevékeny részt vett a hadikölcsönök jegyzésében, nemkülönben a különféle hadisegély-akciókhoz is áldozatkészen hozzájárult.

Az intézet kebelében fennálló Deák Ferenc-önképzőkör is eddigi szép tradícióihoz híven helyt adott az ifjúság lelkes hangulatának. A tagok közül többen háborús tárgyú értekezéssel vagy novellával léptek föl, mások hazafias költemények szavalásával tűntek ki.

Annak a lelkes buzgalomnak, melyet a növendékek a jótékony akciókban és az önképzőkör működésében fejtettek ki, nagyjában megfelelt a tanulmányi köteleességek teljesítése is. Itt persze számot kellett vetni különösen a hadi szolgálat küszöbén álló, vagy a háborúban résztvevő hozzátartozóik révén érdekelt tanulóknak szükségképen kisebb-nagyobb mértékben megzavart lelki egyensúlyával, melynek paralizálása a tanári karra mindenesetre nehéz feladatot rótt. De — kevés kivételtől eltekintve — úgy a tanulmányi eredménynek, mint a meg-lazulás veszedelmének kitett fegyelemnek fenntartása megnyugtatóan sikerült. Súlyosabb fegyelmi kihágások a háború egész folyamán nem fordultak elő. Ami végül

a tanulóknak létszámát

illeti, e tekintetben nem észlelhető intézetünk életében lényegesebb változás. Növendékeinknek jelentékeny hányada ugyanis a vidéki úri családokból kerül ki, melyekre nézve a háborús bonyodalmak zavarai között fokozottabb mértékben szerzett megnyugvást az a tudat, hogy gyermekük e nehéz időkben is az intézet gondos védőszárnyai alatt bizton nyerheti szellemi és testi fejlődését.

EGYÉB ADATOK AZ INTÉZET TÖRTÉNETÉHEZ.

Az intézet, mely állami felügyelet alatt áll, évről-évre szélesebb köröket hódít meg, s mint azelőtt, úgy most is számosan neveltetik itt gyermekeiket, ami annak a jele, hogy nemcsak a külföldi, de a hazai intézet is bírhat mindazon kellekkel, melyek egy jó nevelőintézettől megkívántatnak. Minél nagyobb támogatásban és elismerésben részesül az intézet, s minél tágasabb körökben karolják föl, annál könnyebben felelhet meg a kívánalmaknak, s annál szélesebb alapokra lehet vetni a nevelési rendszert, mely igaz, nagy áldozatokat követel, de ez áldozatokat könnyű meghozni, ha a támogató és biztató közönség nem hiányzik. Évek óta teljes megelégedéssel tapasztaljuk, hogy e nevelőintézet, mely 8 osztályú főgimnáziummal s nyilvánossági és érettségi joggal van összekötve, mindig nagyobb és nagyobb fölkarolásnak örvend, mert a szülők meggyőződtek az intézeti nevelés és tanítás előnyeiről.

Nyugodt öntudattal mondhatjuk, hogy nyilvános intézetünk és iskolája mindazt nyújtja, ami egy jól nevelt ifjúnak a kiképeztetéséhez megkívántatik, s garantiát nyújt a nyilvánossági jog és az állam felügyelete által. A szülőkön áll: válaszszaak a jobbat; úgy szintén a szülőkön áll: a sem nyilvánossági joggal, sem iskolával és tanári karral nem bíró és magukat magánintézeteknek nevezett tápintézetek helyett a rendes nevelés, tanítás és állami felügyelet tekintetében ezen intézetet választani, mely az állami tanítást a neveléssel együtt nyújtja. Hogy e nézet mennyire terjed, mutatja az, hogy az intézetet e tanévben is az ország minden részéből és a fővárosból örvendetes számmal keresték föl.

A tanév elején és időközben igazolás alapján fölvelt növendékek száma összesen 76.

A növendékek közül 31 helybeli. Az intézet állami felügyelet alatt állván, ugyanazon tanterv szerint működik, mint az állami főgimnáziumok; az előadások mindig **nyilvánosak**, s azokat az intézet igazgatójánál történt jelentkezés után bármely szülő, tanférfiú vagy tanügybarát meghallgathatja.

Az 1916/1917. tanévet múlt évi szeptember hó elején nyitottuk meg. A lipótvárosi plébánia-templomban mondott mise után az intézet disztermében egybegyűlt ifjúsághoz az igazgató beszédet intézett, melyben komoly munkára és kitarásra buzdította az ifjúságot. Ugyancsak e megnyitási ünnepélyen olvastuk föl az intézet fegyelmi törvényeit, melyekhez az igazgató kellő magyarázatokat fűzött.

Az ifjúság fegyelmi állapota általában kielégítő volt. Azon elvből indultunk ki, hogy a legcsekélyebb kihágás sem hagyható büntetlenül, mert a csekélyebb hibák elnézése is lazítja a fegyelmet. Minden adott esetben a kihágás nagyságához mért büntetést szabtuk, annak kellő végrehajtásáról gondoskodtunk, általában azon voltunk, hogy a növendékek semmi tette se maradjon titokban. Az erkölcsi nevelés főtenyezőjére: a vallásos érzület ápolására kiváló gondot fordítottunk. Szigoruan ellenőriztük, hogy az intézet ifjúsága szorgalmasan járjon istentiszteleetre, a vallási érzelmeket el ne hanyagolja. Az intézet katolikus növendékei vásár- és ünnepnapokon felügyelet alatt a lipótvárosi plébánia-templomban misét hallgattak, s ugyanitt végezték a gyónást és áldozást is.

Az oktatás eredménye a lefolyt tanévben kielégítő volt. Az előírt tananyagot elvégeztük.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1890. július hó 30-án kelt 30820. sz. a. miniszteri rendeletével behozott görög-pótló tárgyakat tanulták az V., VI., VII. és a VIII. osztály növendékei.

A testi nevelésre kiváló gondot fordítottunk.

A kitünően felszerelt torna-terem szabad időben növendékeink rendelkezésére állott kellő felügyelet mellett. Az intézet bennlakó növendékei a tornázáson kívül vívással, táncsal és fürdéssel edzették magukat.

Az intézet egészségi állapota a lefolyt tanévben általában igen jónak mondható. Az ifjúság körében komolyabb betegségek nem fordultak elő. A növendékek egészségi állapotát az intézet orvosa, dr. MUTSCHENBACHER BÉLA kísérte éber figyelemmel. Az intézet összes helyiségeiben tisztaság uralkodott az egészségügyi szabályok szigorú követelményei szerint.

A nemzeti élet fontosabb mozzanatainak évforduló napjait iskolai ünnepélyekkel ültük meg.

A király névnapját okt. 4., beszéddel, szavalatokkal, énekkel és zenedarabokkal ünnepeltük. Így továbbá október 6. az aradi vértanúk emlékét, nov. 19. boldog emlékü Erzsébet királynénk emlékeztétét, március 15-ét, április 11-ét szintén rendkívüli díszgyűléssel ünnepeltük, így megemlékeztünk a békenapról és a madarokról. Ez alkalmakkor dr. MÁRFFY OSZKÁR lendületes beszédben vázolta a napok jelentőségét.

A tanév alatt dr. FEST ALADÁR főigazgató úr hivatalosan többször meglátogatta intézetünket.

A főváros köreiből és vidékről számosan keresték föl az intézetet, így *Radonits Hilár* tuzlai érsek-metropolita, gr. *Natter Vilmos*, *Bendzsel Károlyné*, *Dósa Gézáne*, *Balogh Dezsőné*, *Korponay István*, *Makay Dezső*, *Márczy Róbertné*, *Mokcsay Miklós*, *Redlich Salamon*, *Szalai Simon*, *Zlinszky Béla*, *Jákói Pongrácz*, *Petheő Imre*, *Pucher Ödön*, *Pillischer Manó*, dr. *Prodanovics Zsivko*, *Manojlovits István*, *Zuckermann Ede*, *Szinner József*, *Szmodiss Viktor*, *Almássy László*, *Horti Jenő*, stb. stb.

Vizsgálatok. Az intézet VIII. oszt.-ban május 3-án volt a róm. kath. vallású, május 4-én a ref. vallású, a görög kel. és izr. vallású növendékek hittani vizsgálat. A VIII. osztályú növendékek osztályvizsgálatait május hó 6., 7., 8. és 10-én tartottuk. Az érettségi vizsgálatokról más helyen adunk számot. A többi osztályok évváró vizsgálataik helyett összefoglaló ismertetését május hónapban tartottuk.

Múzeumok, színházak és képtárak. Az intézet bennlakó növendékei felügyelet alatt meglátogatták a különböző múzeumokat, színházakat, (a m. kir. opera és nemzeti színház előadásait), filharmoniai hangversenyeket, tudományos társulatok nyilvános üléseit, képtárakat, a képzőművészeti társulat ideiglenes tárlatait, állatkertet, stb.

Kirándulások. A növendékek a tanév alatt többször megtekintették a főváros környékét: így a Zugligetet, Hűvösvölgyet, Svábhegyet, Margitszigetet, Aquincumot s éven át naponkint kisebb-nagyobb sétákat tettek. Megnézték a szépművészeti, mezőgazdasági és közlekedési múzeumokat stb.

JELENTÉS AZ ÉRETTSÉGI VIZSGÁLATOKRÓL AZ 1916/1917. TANÉVBEN.

A háborús viszonyok az idei tanévben is, miként az előzőkben, rendkívüli intézkedéseket tettek szükségessé azon tanulókat illetőleg, kik sorozásra kerülván, katonai szolgálatra alkalmasaknak találtattak és már a tanév befejezte előtt bevonulni tartoztak.

I.

Az 1892—98 években született azon VIII. osztályú besorozott tanulóknak, kiknek január végén kellett bevonulniok, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 8689/1917. sz. rendelete értelmében az osztályvizsgálatok megtartása után kiadatott érettségi bizonyítványuk is. Ennek alapján Frankovits Károly és Rosenthal Lajos érettnek, Mozsay Zoltán pedig jól érettnek nyilvánított.

II.

Azon 1899. évfolyamú katonai szolgálatra alkalmasnak talált VIII. osztályú tanulókra nézve, kiknek bevonulási határideje folyó évi márczius hó 10-ére volt kitűzve, a vallás- és közoktatásügyi miniszter 2257/1917. eln. sz. rendeletével olyképen intézkedett, hogy e tanulónk az osztályvizsgálatok sikeres kiállása után a tanker. kir. főigazgató elnöklete alatt szóbeli érettségi vizsgálatot tesznek. Az e rendelet alapján FÉST ALADÁR tanker. kir. főigazgató úr elnökletével folyó évi márczius 2-án lefolyt érettségi vizsgálatokon öt jelölt jelentkezett, kik közül Kozma László

és Schönvald Imre jól érett lett, Grosz Andor, Mokcsay Miklós és Stein Arthur érett.

III.

Azon 1899. évfolyamú VII. osztályú tanulókat illetőleg pedig, akik ugyancsak márczius 10-én tartoztak volna bevonulni, a fentebb idézett miniszteri rendelet úgy intézkedett, hogy e tanulók bevonulásának határideje április 18-ára halasztatott és az ekkép nyert szabadságidejükre a VII. osztály sikeres elvégzése után hatheti tanfolyam szerveztetett. E tanfolyamon résztvett jelöltek azután folyó évi április 16-án ugyancsak FÉST ALADÁR kir. tan., tank. kir. főigazgató elnöklete alatt szóbeli érettségi vizsgálatot tettek, a következő eredménnyel:

Jól érett: Fenyő Jenő, Miklóssy József, Redlich Mózes és Szkok Pál.

Érett: Beck Vilmos, Ertl István, Orz György és Sárkány Jenő.

IV.

A tanév végén a rendes érettségi vizsgálatokra összesen 21 jelölt jelentkezett.

Az írásbeli vizsgálatok 1917. május 14—16. napján folytak le. A kitűzött tételek a következők voltak:

a) *A magyar nyelv- és irodalomból:*

Arany János költészete, különös tekintettel lírájára.

Jelesen dolgozott: 5; *jól*: 9; *elégségesen*: 7.

b) *A latin nyelv- és irodalomból:*

Tacit. Annal. II. 16. (kihagyásokkal.)

Jól dolgozott: 10; *elégségesen*: 11.

c) *A mennyiségtanból:*

1. 3600 kor. adósság 8 év alatt egyenlő, minden év végén fizetendő részletekben törlesztendő. Mekkora az annuitás, ha $4\frac{1}{2}\%$ -ot számítanak. Egyszersmind elkészítendő a törlesztési terv.

2. Egy vaskugolyó súlya 25 kg.; mekkora annak felszíne, ha 1 cm. vas súlya 7 gr.?

Jelesen dolgozott: 2; *jól*: 9; *elégségesen*: 10.

A szóbeli vizsgálatok Dr. ERŐDI BÉLA udv. tanácsos, tan-

kerületi kir. főigazgató elnöklete alatt f. é. május 29—31. napjain folytak le a következő eredménnyel:

Fél érettek: Dósa Géza, Fisch Miklós, Jakobovics József, Lindenbaum Béla, Pásztor Andor.

Érettek: Balogh Kálmán, Bubala György, Dekker Géza, Előpataki Tibor, Fazekas Vilmos, Glück Péter István, Heinzmann István, Jókúthy Zoltán, Kárpáti I. József, Kelndorfer Zoltán, Natter Vilmos gróf, Uhlár Gyula, emleghi Wolkenberg Gyula.

Egy tárgyból javítóvizsgálatra utasított: 3 jelölt.

AZ 1916/1917. TANÉVBEN A KÖVETKEZŐ TANÁROK MŰKÖDTEK:

1. Dr. LÁSZLÓ MIHÁLY, intézettulajdonos-igazgató, m. kir. udvari tanácsos, orsz. képviselő, a Petőfi-Társaság r. tagja stb., tanította a magyar nyelvet és irodalmat a VIII. osztályban.

2. CSALNER FRIGYES, h. tanár, az I—II. osztály főnöke, tanította az I—IV. osztályban a latint és a III—IV. osztályban a német nyelvet.

3. ÉBER JÓZSEF, a Budapest fő- és székvárosi VIII. ker. községi főreáliskola ny. tanára, tanácskozmányi jegyző, tanította a mennyiségtant és a természettant a VII—VIII. osztályban.

4. Dr. GYÖNGYÖSSY LÁSZLÓ, r. tanár, tanította a történelmet a III—VII. osztályokban és a magyar nyelvet és irodalmat, s görög pótlót a VII. osztályban.

5. HABINA JÁNOS, r. tanár, a III—IV. osztály főnöke, tanította a számtant az I—VI. osztályban és az I—IV. osztályban a rajzoló geometriát.

6. Dr. JÁKÓ JÁNOS, az V. ker. áll. főreáliskola r. tanára, tanította a természetrajzot az I—VI. osztályban.

7. Dr. MÁRFFY OSZKÁR, a VII. ker. István-úti főgimn. r. tanára, a VIII. osztály főnöke, a «Deák Ferenc» ifjúsági önképző-kör vezető tanára, tanította a latin nyelvet és görög nyelvet a VII—VIII. osztályban és a görögpótló irodalmat a VIII. osztályban.

8. MÁTHÉ GYÖRGY, az V. ker. áll. főgimnázium r. tanára, az V—VI. oszt. főnöke, tanította a magyar nyelvet és a latin nyelvet az V—VI. osztályban.

9. MYSKOVSKY ERNŐ, a X. ker. áll. főgimnázium r. tanára, tanította a görögpótló szabadkézi rajzot az V—VIII. osztályban.

10. SZABÓ ISTVÁN, a Budapest VII. ker. István-úti áll. főgimn. r. tanára, a III—IV. osztály főnöke, tanította a magyar nyelvet a I—IV. osztályban.

11. Dr. TAKÁTS GYÖRGY, a budapesti VI. ker. áll. leánygimnázium r. tanára, tanította a történelmet a VII—VIII. osztályban.

12. UJHELYI SÁNDOR, torna-szakfelügyelő, r. tanár, a «Torna-ügy» szerkesztője, tanította a tornát az I—VIII. osztályban.

13. Dr. WENINGER LÁSZLÓ, a Budapest fő- és székvárosi VIII. ker. közs. főreáliskola ny. igazgatója, a VII. osztály főnöke, tanította a német nyelvet az V—VIII. osztályban, a bölcseletet a VIII. osztályban és a földrajzot az I—III. osztályban.

Hittanárok:

1. SVARBA JÓZSEF, Esztergom-főegyházmegyei áldozópap, hittanár, tanította a róm. katolikus növendékeknek a hittant az I—VIII. osztályban.

2. KERESZTESI SAMU, ev. ref. lelkész, tanította az I—VIII. oszt. ev. ref. és ágostai hitv. ev. vallású növendékeknek a hittant.

3. JÓZAN MIKLÓS, unit. lelkész, tanította az unitárius hittant.

4. BIKÁR JÓZSEF, tanította a görög keleti szerb vallású növendékek hittanát.

5. BOGOVICS A. tanította a gör. kel. román növendékek hittanát.

6. STERN ÁBRAHÁM, okl. középiskolai tanár, a pesti izr. hitközség fiúiskolájának igazgatója, tanította az izraelita növendékeknek a hittant az I—VIII. osztályban.

RENDKÍVÜLI TANTÁRGYAKAT TANÍTOTTAK:

1. KÉSMÁRKY ÁRPÁD, a Magyar Zeneiskola hegedű- és cimbalom-tanára, fővárosi polgári iskolai énektanár, az Orsz. kisdedovó képezdéjének hegedű- és ének-tanára, a Cimbalmozók folyóiratának szerkesztője, tanította az éneket, a zongorát, cimbalmot, hegedűt és harmóniumot.

RENDKÍVÜLI TANTÁRGYAK.

Zene.

1. Zongora. Tanár: KÉSMÁRKY ÁRPÁD. A zongorázásban oktatást nyert négy növendék. — 2. Cimbalom és hegedű. Tanár: KÉSMÁRKY ÁRPÁD. A cimbalmot, hegedűt az intézet hét növendéke tanulta. — Vívás. Tanár: ÚJHELYI SÁNDOR. A vívásban 6 növendék vett részt.

A TANULÓK NÉVSORA.

VIII. osztály.	Balogh Kálmán	Dósa Géza
	Dekker Géza	Fisch Miklós
	Halnay Kálmán	
VII. osztály.	Gödény Ferenc	Márczy Endre
	Guttmann Imre	Meizner Róbert
	Háaz Alfréd	Morandini Pál
	Halnay Elemér	Pillischer Ferenc
	Haraszthy Sándor	Rosenthal Tivadar
	Korponay László	Schatz Károly
	Szalay István	
VI. osztály.	Bendzel Ferenc	Hász Imre
	Bereczky Tibor	Jákói Géza
	Deutsch János	Krewa Benő
	Dóra György	Nagy Imre
	Pucher Imre	
V. osztály.	Brieger Sándor	Odry Elek
	Gállis István	Poller Ferenc
	Izsákovits Árpád	Szabó István
	Verbos Nándor	
IV. osztály.	Bereczky Gyula	Nagel Andor
	Bereczky Iván	Palásty Géza
	Ehrenfeld György	Petrovits István
	Gerstner József	Pollák Jenő
	Horty István	Urbik Mihály
	Zsellér Lipót	
III. osztály.	Katyánszky Aladár	Rogátsy Kálmán
	Kostka László	Zsellér László
II. osztály.	Manojlovits Lázár	Sándor Miklós
	Mezőssy László	Zboray Kálmán
	Zuckermann Gyula	
I. osztály.	Bossányi Jenő	Juricskay Pál
	Bruckner Lajos	Steiner Dezső
	Guttmann Mihály	Ziegler József

STATISZTIKAI KIMUTATÁS

különböző viszonyok szerint.

Folyó sz.	C í m	VIII.	VII.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Összesen
		o s z t á l y								
	I. Minőségre nézve.									
1	1916/1917. tanévben bejegyzett nyilv. tanulók	12	19	12	7	11	4	5	6	76
2	Az intézetet elhagyta									
3	Vizsgálatlan maradt									
4	A tanév végén volt	12	19	12	7	11	4	5	6	76
5	Vizsgálatot tett	12	19	12	7	11	4	5	6	76
	II. Vallásra nézve.									
6	Római katolikus	5	6	7	4	6	3	2	3	36
7	Görög kath.									
8	Görög kel.		1	1		1	1	1		5
9	Ágostai ev. vallású									
10	Ev. ref. vallású	1	3	3	1			1		9
11	Unitárius									
12	Izr. vallású	6	9	1	2	4		1	3	25
	III. Anyanyelvre nézve.									
13	Magyar	10	16	12	7	10	3	4	6	68
14	Román									
15	Német	2	3			1				6
16	Szerb						1	1		2
	IV. Nyelvi viszonyokra nézve.									
17	Csak magyarul	7	10	9	5	6	2	4	4	47
18	Magyarul-németül	4	6	3	1	4	1		2	21
19	Magyar-szerb				1	1	1	1		4
20	Magyar-német-angol		1							1
21	Magyar-tót	1	2							3
	V. Korra nézve.									
22	11 éves								2	2
23	12 "							3	1	4
24	13 "						1	1	3	5

Folyó sz.	C i m	VIII.	VII.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Összesen
		o s z t á l y								
25	14 éves					4	3	1		8
26	15 "			1	2	7				10
27	16 "			1	3					4
28	17 "	1	11	6	2					20
29	18 "	5	8	4						17
30	19 "	3								3
31	20 "	3								3
VI. Előmenetelre nézve.										
32	Minden tantárgyból jeles eredménnyel			1		1	1		1	4
33	Minden tantárgyból jó eredménnyel	3	10		1	3	1	3		21
34	Minden tantárgyból elégséges eredménnyel	9	8	9	5	7	2	2	5	47
35	Egy tantárgyból elégtelen			1	1					2
36	Két tantárgyból elégtelen		1	1						2
VII. Magaviseletre nézve.										
37	Jó	9	9	3	1	5	2	4	4	37
38	Szabályszerű	3	10	9	6	6	2	1	2	39
VIII. A szülők polgári állására nézve.										
39	Östermelő { önálló	6	5	2	1	1	2	2	1	20
40	Östermelő { alkalmazott		2	2		2				6
41	Iparos, gyáros, kereskedő, vállalkozó	3	6	3	4	7	1	1	2	27
42	Tisztviselő { állami v. községi	2	2	1		1				6
43	Tisztviselő { magán		2	1						3
44	Értelmiségi	1		1			1	1	2	6
45	Magánzó vagy nyugdíjas			1	2			1		4
46	Állami v. magán alkalmazott		2	1					1	4
IX. Születése helyére nézve.										
47	Abauj-Torna	2								2
48	Alsófehér			1						1
49	Arad m.				1					1
50	Bács-Bodrog m.	1	3	2	1		1	1		9
51	Baranya m.								1	1

Folyó sz.	C í m	VIII.	VII.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Összesen
		o s z t á l y								
52	Bihar m.		1	1		2			1	5
53	Beszterce-Naszód	1								1
54	Fejér m.			1						1
55	Hajdú m.		1							1
56	Heves m.		2						1	3
57	Hunyad m.			1						1
58	Jász-Nagykún-Szolnok m.	1								1
59	Máramaros m.	1	1		1					3
60	Nógrád m.	1	1							2
61	Nyitra m.									
62	Pest m.	2	5	3	3	9	3	3	3	31
63	Pozsony			1						1
64	Somogy m.		2	1						3
65	Szilágy				1					1
66	Szatmár	2						1		3
67	Szerém	1								1
68	Trencsén		1							1
69	Vas		1							1
70	Veszprém m.	1								1
71	Zemplén			1						1

Az érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése.

Jelentkezett	Írásbeli vizsgálatot tett	Szóbeli vizsgálatot tett	Érettnak nyilvánított			Visszavetett			Tud. egyetemre szándékozott					Akadémiára szándékozott					Katonai Közigazgatási pályára		
			jelesen	jól	egyszerűen	két hónapra	egy évre	véglegesen	theológiai	jogi	orvosi	bölcsészeti	mérnöki	gazdasági	bányászati	erdészeti	gyógyszer- rész	művészi			kereskedői
									szakra					szakra							
21	21	21	--	5	13	3	--	--	1	6	3	--	3	4	--	--	--	--	1	3	

Ez a kimutatás csupán a tanév végén tartott éretts. vizsgálatokra vonatkozik.

INTÉZETI HÁZI REND.

1. Az igazgató folytonosan növendékei között él, s a növendékek mellé állandóan bennlakó nevelők vannak felügyelőül és társalkodóul alkalmazva.

2. A növendékek egészségéről akként van gondoskodva, hogy nagy, tágas, világos, tiszta háló-, tan- és éttermek vannak berendezve, testi fejlődésüket pedig egészséges, tiszta tápszerek, rendes séta, lovaglás, tánc, torna, vívás, úszás és fürdés által eszközlik; mindez állandó intézeti orvos felügyelete alatt áll.

3. Az alsó és felső osztály tanulói külön-külön helyiségekben laknak, lehetőleg kevesen ugyanazon szobában, hogy folytonos felügyelet alatt legyenek.

4. A felügyeletet az intézet igazgatója gyakorolja, segítve az intézetben lakó külön felügyelők által.

5. Az intézeti orvos hetenkint többször meglátogatja az intézetet; betegség esetében pedig ahányszor szükséges. A beteg növendékek számára minden követelményeknek megfelelő külön helyiségek vannak, s betegség esetén a szülők vagy rokonaik naponként d. e. 10—11 óra közt meglátogathatják.

6. A növendékek csak az intézeti igazgató engedelmével, ha tanulásk- és szorgalmukkal, s jó viseletükkel arra érdemesek, s egyedül a szülőkkel távozhatnak az intézetből; ellenben, a szülők és gyámok vasárnaponként 12—1 óráig látogathatják a növendékeket. Más napokon csak kivételesen s az igazgató előleges engedélyével szabad meglátogatni.

7. A növendékek között semminemű titkos célra gyűjtés nem engedtetik; a történendő kirándulások költségeit a szülők, illetőleg a tanulók fődözik.

8. Az igazgatóság a szülőket félévenként háromszor értesíti a növendékek tanulásáról és magaviseletéről.

9. A növendékek a szülőktől megszabott zsebpénzt az igazgatóság útján kapják, ha arra úgy tanulás, mint viselet tekintetében érdemesek; titokban pénzt adni vagy küldeni szigorúan tilos.

10. A játékszobában egy billiárd áll a növendékek rendelkezésére, ezenkívül sakktáblák, domino és más játékszerek.

11. A növendékek órán kívül semmiféle ékszert ne hozzanak magukkal.

12. A növendék köteles havonként legalább egyszer szülőinek levelet írni, melynek tartalma ellenőrzés alá nem esik. A levél lepecsételve és címezve átadatik az igazgatónak, ki annak továbbításáról gondoskodik. A szülőktől érkezett leveleket fölbontatlanul kézbesítik a növendékeknek. Megjegyzendő azonban, hogy ennivalókat hazulról csak néha, és előzetes engedéllyel szabad kisebb mennyiségben küldeni.

13. A francia és német nyelven való társalgási könynyebbség megszerezhetésére kiváló gondot fordítunk azáltal, hogy a társalgás többször e nyelveken foly.

14. A növendékek csak oly könyveket hozhatnak magukkal, melyeket az intézetben használnak. Az intézeti könyvtár különben is rendelkezésükre áll.

15. A növendékek reggelire kávé, kifli, ebédre levest, húst mártással, főzeléket sülttel vagy tésztát, este pedig főzeléket sülttel és tésztát, vagy pecsenyét és tésztát, ezeken kívül d. e. 11 órakor és délután 5 órakor ozsonnát kapnak.

16. Minden növendék tartozik a fölvételnél a bizonyítványon kívül keresztelő-levelet vagy születési bizonyítványát az oltási igazolvánnyal bemutatni.

17. A bennlakó növendék az intézetből való kilépést fél évvel előbb köteles bejelenteni, még pedig a szülők vagy gyámok szóbeli vagy írásbeli beleegyezésével, ellenkező esetben a növendék az egész évi díjat köteles megfizetni.

18. A vizsgálatok, illetőleg érettségi vizsgálatok előtt a szülők kötelesek minden kiadást előre kiegyenlíteni.

19. Ha a növendék a tanév végén ágyneműt és egyéb dolgait az intézetben hagyja, s a következő tanévben nem tér vissza az intézetbe, a felügyelet és gondozás fejében 10 frt = 20 korona fekbért tartozik fizetni.

20. A szülők kötelesek a VIII. osztályt, illetőleg érettségit végzett ifjakat személyesen hazavinni, esetleges kellemetlenségek kikerülése végett.

Dél előtt.	Napirend.	Délután.
Fölkelés és ima ... 5 $\frac{1}{2}$ óra	Előadás... --- --- 3—4 óra	
Tanulás... 6— $\frac{3}{4}$ 8 "	Ozsonna --- --- 5 "	
Reggeli --- --- $\frac{3}{4}$ 8 "	Séta --- --- 5—6 "	
Előadás --- --- 8—11 "	---	
Szünet s második reggeli --- 11— $\frac{1}{4}$ 12 "	Tanulás --- --- 6—8 "	
Előadás --- --- $\frac{1}{4}$ 12—1 "	Estebéd --- --- 8 "	
Ebéd --- --- 1 "	Olvasmányok, játék s társalgás legfőlebb 10 $\frac{1}{2}$ óráig.	
Szünet --- --- 2—3 "	Lefekvéskor ima.	

Vasárnap. Fölkelés 6 órakor, 7-kor a növendékek a felügyelők vezetése mellett isteni szolgálatra mennek, melynek végeztével 12-ig tanulás.

A nagyobb növendékek a tud. akadémia és a szépirodalmi, s más tudományos társaságok fölolvasásait, s az esetleges kiállításokat a felügyelőkkel meglátogatják.

A fönnebbi órarendtől az évszakok kívánalmai szerint némi eltérések fognak történni.

Fölvételi föltételek.

A jövő 1917/18. tanév szeptember hónap 15-én veszi kezdetét, erre a beiratások jún., júl., aug. és szeptember hónapokban a d. e. és d. u. órákban történnek, megjegyezvén, hogy növendékek igazolás alapján a tanév bármely részében vétetnek föl.

A bennlakó növendékek.

Az intézet *gimnáziumra és réaliskolára előkészítő tanfolyammal* (4 elemi osztálylyal) is bírván, az ilyen **bennlakó növendékek** fizetnek egy iskolai évre 600 frtot = 1200 koronát.

A **gimnáziumba** járók a négy alsó osztályban egy iskolai évre 800 frtot = 1600 koronát, a négy felső osztályban pedig 900 frtot = 1800 koronát fizetnek. Ezen összegek fele a **fölvételkor**, másik fele **február hó 1-én** fizetendő. Más részletekben nem fizethető. Nyer ezért a tanuló alapos oktatást a gimnázium kötelezett tantárgyaiban, részesül lelkiismeretes nevelésben, egészséges élelmezésben, szolgálatban, szóval: teljes ellátásban.

Megjegyzendő, hogy az intézet igazgatósága föntartja magának a jogot, hogy tekintettel a drágasági viszonyokra, a díjakat fölemeli.

Ha a szülők gyermekeiket még a francia, az angol és olasz nyelvben, tánc-, zene-, vívás-, úszás- és lovaglásban is óhajtják taníttatni, az ezekért járó mérsékelt díjakat külön fizetik.

Az év kezdetén minden bennlakó növendék fizet beiratási díjak fejében 134 koronát, (orvosi díj, tornatanítás, tanszerek használata, ének, könyvtárdíj stb.).

A zongora használatáért egy iskolai évre 10 frt = 20 kor. jár.

Az intézeti szerek használatáért mérsékelt díj fizetendő, esetleg a növendékek a rongálásokért kártérítést tartoznak fizetni.

A bennlakó a fölvételkor könyvekre s előre nem látható költségekre 100 frtot = 200 koronát tesz le.

A befizetett intézeti tandíj és vizsgadíj többé semmi oknál fogva vissza nem követelhető. Ugyanez áll a bejáró növendékekre és a magántanulókra.

A bennlakó növendék köteles az évi, illetőleg félévi tandíjat és az ellátás teljes díját még akkor is megfizetni, ha csak egy-két napig volt is az intézet növendéke.

A bennlakó növendék hozzon magával:

12 nappali inget	4 paplanlepedőt	12 asztalkendőt
6 háló inget	1 paplant	2 ivópoharat
12 alsónadrágot	6 vánkossal	1 ágyterítőt
18 pár harisnyát	1 toll- és egy kisebb lószőr- vánkost	1 matrácot
24 zsebkendőt	1 ezüst evőeszközt (kés, villa, evő- és kávéskanál)	3 pár cipőt
12 törülközőt		1 pár papucsot,
6 ágylepedőt		

továbbá fésűket, fog- és hajkefét; két téli öltözetet felsőkabáttal, két nyári és egy torna-öltözetet.

A fehérművek névjegyzéssel és számmal legyenek ellátva.

Az intézetbe bennlakó **reáliskolai** növendékek is fölvételnek, kik ugyanazon díjakat fizetik, mint a gimnázium bennlakó tanulói.

A félkosztos növendékek.

Az intézetbe felvétetnek **bejáró félkosztos** növendékek is, kik reggeltől egész estig az intézetben lévén, a bennlakókkal egyenlő felügyeletben s oktatásban részesülnek; *az ily növendékek idejük nagyobb részét az intézetben töltik, s itt készülnek*

el felügyelet mellett leckéikre, s pótolják a netalán mulasztottakat. A fővárosi szülők, kik az intézetbe beadják vagy bejáratják gyermekeiket, azon biztos tudatban lehetnek, hogy gyermekeik hasznosan vannak elfoglalva.

A félkosztos (ebédet és ozsonnát kap) az ismétlő oktatással és tandíjjal együtt fizet:

az előkészítő osztályban egy évre	410	frt = 820	korona,
az I. és II. gimnáziumi osztályban...	500	" = 1000	"
a III. " IV. " "	600	" = 1200	"
az V. " VI. " "	600	" = 1200	"
a VII. " VIII. " "	700	" = 1400	"

A bejáró növendékek.

A tandíjak, melyek vagy egyszerre, vagy *félévre* előre fizetendők, ezek:

az előkészítő osztályban egy évre	110	frt = 220	korona,
az I. és II. gimnáziumi osztályban...	110	" = 220	"
a III. " IV. " "	160	" = 320	"
az V. " VI. " "	210	" = 420	"
a VII. " VIII. " "	410	" = 820	"

A bejárók a beíratási és egyéb díjak fejében (tanszerek használata, tornadíj, ének- és könyvtárdíj stb.) 94 koronát fizetnek.

Megjegyzendő, hogy a **bejáró növendék** köteles az évi tandíjat még akkor is egészen megfizetni, hacsak egy-két napig látogatta is az előadásokat. A magántanulók a bejárók tandíjait fizetik.

Hogy a gyámoknak terhes gondjait megkönnyítsem, intézetembe gyámfiúkat is elfogadok, akiket az előkészítő osztálytól kezdve az egyetembe lépésükig, gondos nevelés és oktatáson kívül, minden szükségessel intézetem lát el.

A szünnapok alatt dr. LÁSZLÓ MIHÁLY intézettulajdonossal, vagy esetleg helyettesével előlegesen értekezhetni az intézeti helyiségben **Hold-utca** 19. sz. a.

Kelt Budapesten, 1917 június 15.

KÖTELEZŐ MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNETI OLVASMÁNYOK.

Minthogy a magyar irodalomtörténeti tanulmányok sikere elsősorban az olvasottságon alapul, azon növendékeink számára, kik intézetünkben készülnek érettségi vizsgálatra, a következő irodalomtörténeti becsű olvasmányokat ajánljuk:

1. TINÓDI: Krónikáiból. Eger vialja. Szondy.
2. ILOSVAI: Tholdy.
3. Szilágyi és Hajmási (Szendrői névtelen).
4. BALASSI Bálint költeményei.
5. ZRINYI M.: Szigeti veszedelem.
6. GYÖNGYÖSI: Murányi Venus.
7. Kuruc költészet.
8. MIKES Kelemen levelei
9. FALUDI költeményei.
10. BESSENYEI: Philosophus.
11. ÁNYOS Pál: Elégiák.
12. VIRÁG Benedek: Ódák.
13. DUGONICS: Toldi Miklós.
14. GVADÁNYI: Peleskei nótárius.
15. KÁRMÁN: Fanni hagyományai.
16. CSOKONAI V. Mihály: Dorottya. Lilla dalok.
17. KISFALUDY Sándor: Himfy Szerelme. Regék.
18. KAZINCZY: Tövises és virágok, Pályám emlékezete.
19. BERZSENYI: Ódák.
20. KÖLCSEY: Birálatai, költeményei, emlékbeszédei.
21. KISFALUDY Károly: Kérők. Iréne.
22. Csalódások. Költemények. Novellák.
23. KATONA J.: Bánk bán.
24. VÖRÖSMARTY: Zalán futása. Két szomszédvár. Csongor és Tünde. Marót bán. Költemények.
25. TOMPA Mihály összes költeményei.
26. PETŐFI összes költeményei.
27. ARANY János: Buda halála, Toldi (trilogia). Összes kisebb elbeszélő költeményei.
28. FÁY András: Bélyeky-ház.
29. Br. JÓSIKA: Abafi.
30. Br. KEMÉNY Zs.: Rajongók.
31. JÓKAI Mór: Új földesúr, Magyar nábob, Kárpáthy Zoltán.
32. VAS GEREBEN: Nagy idők, nagy emberek.
33. EÖTVÖS József: Karthausi. Falu, jegyzője.
34. Egységes szemelvények SZÉCHENYI, KOSSUTH és DEÁK műveiből.
35. MADÁCH: Az ember tragédiája.
36. SZIGLIGETI: Szökött katona. Trónkereső. Liliomfi.
37. CSIKY G.: Proletárok.
38. TÓTH E.: Falu rossza.
39. SZÁSZ K. műfordításaiból.
40. GYULAI P.: Vörösmarty életrajza. Emlékbeszédei.
41. MIKSZÁTH: Jó palócok. Szent Péter esernyője.
42. HERCZEG Ferenc: Pogányok.

TARTALOM.

A t. közönséghez	3
Az intézet épülete	5
Adatok az 1916 1917 tanév történetéhez	15
Ferenc József Királyunk emlékezete	17
Iskolánk és a háború	21
Jelentés az érettségi vizsgálatokról az 1916—1917. tanévben I. II.	27
Tanári kar	30
Rendkívüli tantárgyak	32
Tanulók névsora	33
Statisztikai kimutatás különböző viszonyok szerint	34
Intézeti házirend	37
Kötelező magyar irodalomtörténeti olvasmányok	42
